

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XIV. Quae sparsim in Opere de libertate Concilij ostensa sunt, & quid boni reuerà illud Aulae Romanae contulerit, renarrantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

Quæ sparsim in Opere de libertate Concilij ostensa sunt, & quid boni reuera illud Aule Romanæ contulerit, renarrantur.

- 1 **Q**uoniam autem vti populus auidè studioseque libertatem appetit, perinde generatim penuria libertatis, obiecta Concilio, locum maximè popularem obtrectatoribus præbet, vnde iæpiculè Suauis ad illum redit, & nobis opus fuit de illa frequenter differere: nec superuacaneum fortasse nostro proposito, nec ingratum lectoribus accidet, si postremo loco summam atque in vnum colligantur, quæ alibi per narrationes habentur sparsa ac diuisa, vt iisdem, postquam Actorum quasi seriem legerunt, eorum summam hîc relegant, & æquam postea sententiam ferant.
- 2 Tribus modis à Romanis Pontificibus læsa Concilij libertas concipi potest, Vi, Iussu, Exhortatione minis ac promissis armatâ. Hæc autem libertatis violatio ad duo conuersa fingi potest, aut ad compellendos Patres ad ea peragenda quæ per se ipsi nolebant; aut ad retrahendos ab ijs efficiendis, quæ illi volebant.
- 3 Obseruandum etiam est, præter tres, quos diximus modos, qui vitiosi fuissent, posse alium intelligi, per quem Patribus non deesset quidem arbitrium fanciendi tamquam solutis; sed iisdem deesset species dominandi tamquam supremis, & agendi confusio, tamquam acephalis, cum Pontifex se Concilij caput declararet, illud per suos Legatos regeret, eidem opem ferret suis consilijs, ac studio suorum Theologorum, suorumque sacri Iuris Doctorum; ita tamen, vt postea liberum esset cuicumque conscientiæ, huic potiùs quàm illi sententiæ adhærere, & vt conficerentur Decreta pro maioris partis suffragio. Si postremum hoc Suauis significat nomine læsæ libertatis (sicut ostendit frequenter, & sicut hæretici sui significabant, cum conuenire ad Concilium renuebant, nisi liberum illud esset, hoc est, Romani Pontificis auctoritatem non admitteret) equidem non modò confiteor, sed profiteor, nostrum Concilium liberum non fuisse, itidem ac nullum aliud Oecumenicum Ecclesiæ Concilium, excepto Constantiensi, tantisper dum certus Pontifex non extitit: cum reliquis omnibus præfederint siue Pontifices secundùm veritatem Catholicam, siue, secundùm etiam falsitatem hæreticorum, & ipsius Suauis, alijs Pontifices, alijs Imperatores. Vnum interfuit inter Tridentinum

1564. tinum & reliqua Occidentis Concilia, quòd illis per se ipsi adfuerint summi Pontifices, huic verò per suos Legatos, qui cum Romano Pontifice collati, tantò minus lucis obtinent ad inclinandas Præfulum inferiorum palpebras, quantò minus lucis habet parelium cum sole collatum. Ceterum, nullus est hominum conuentus vni capiti subiectòrum, qui hoc genus libertatis nihil dependentis exerceat; eam verò Ecclesia Catholica detestatur, nedum simulat.

Iam verò, cum Suavis in animo suo satis cognosceret, in defectu huiusmodi libertatis, apud cordatos sincerosque homines vim esse non ad improbandas tamquam violentas Concilij sanctiones, sed ad eas tamquam legitimas corroborandas, studuit hunc defectum libertatis cum alijs, quos numerauimus, confundere. Verum sicuti vocum ambiguitas cunctarum fallacium dissertationum tatis est; ita ex opposito nos, qui declarare veritatem extra hæc inuolucra & planè perspicuam studemus, distinctè ac singulos per se modos illos expendemus.

Quod spectat ad violentiam, tam longè distat à vero quàm id, quod fieri non potest. Quòd possit Princeps vim inferre alicui hominum conuentui, opus est vt vel conuentus in ipsius ditione celebretur, vel ij qui conueniunt, patrias familias & sua bona habeant in illius ditione. Hoc posito, Concilium cunctis tribus vicibus habitum est in vrbe non Pontifici Romano, sed Cæsari subiecta; adeò vt Legati non modò non potuerint vim alijs inferre, sed ætate Pauli III. ipsis necesse fuerit non parum acerbi inuito fortassis Cæsare deuorare. Nec vumquam Austriaci animum induxerunt vt assentirentur vlli vrbiū Ecclesiæ, ac præsertim Bononiæ, tamen si plusquam duæ tertiæ Concilij partes eò confluerint, hunc ipsum planè libertatis defectum obicientes dominij causâ. Hoc de domicilio. De viris congregatis dicamus. In his tribus Conuentibus pars Episcoporum longè maior suas diœceses ac familias in aliorum Principum, ac potissimum in Austriacorum dominatione obtinebat; modica quædam portio ex subiectis Pontificiæ ditioni constabatur. Et satis liquet, quàm clarè animaduenterint Patres, se immunes esse ab omni vi quam Pontifex posset inferre, quando non solùm nostra, sed Suavis etiam historia conferta cernitur & animosis contradictionibus, per quas tam multi ex illis, ac tam frequenter Legatorum voluntati restiterunt, & plurimis eorundem vociferationibus, molitionibus, & victorijs, in Aulæ Romanæ detrimentum.

Quod attinet ad alterum modum, quo libertas à Pontifice per 6 iussio-

iussiones adimeretur, tam pura Concilij fama persistit, ut ne vnica quidem hac de re vox etiam inter Suavis lacratas, quantumuis calumniosos, audiatur. 1564.

7 Nec similiter de tertio modo, nimirum, per exhortationes, promissis minisque permixtas, quidquam vnumquam probatur. Quin è contrario patefactum est, à Romanis Pontificibus fuisse beneficijs insigniter affectos quosdam etiam ex morosioribus, magisque oppugnantibus suorum Legatorum sensus, & Aulæ suæ iura; & alioqui parum aut nihil fuisse traditum ijs, quos quasi mancipia Romæ Suavis numerat. Neque quispiam nominari poterit ad præcelsum gradum ab illis euectus, in quo præcelsa merita tamquam malignam non damnent quamcumque aduersam interpretationem. Verum quidem est, & à me fidenter narratum, multis Episcopis indigentibus in Synodo aliquid eleëmofynæ suppeditatum fuisse à Romano Pontifice ad alimentum, in quo charitatis ac liberalitatis actu Suavis satyrica sua commenta fundavit. Sed est indicium indubitatum odij atque calumniæ, cum vituperatio trahitur ex eo opere, cuius oppositum meritò vituperabile fuisset. Quidnam, & iure, proclamasset Suavis, si ex aduerso Christi Vicarius in tanta Ecclesiæ necessitate ararium occlusisset, sineretque Synodum carere auxilio ac splendore tot sapientum proborumque, sed indigentium Præfulum? Neque par erat ut ipse taceret, hoc subsidium redigi ad viginti quinque scutatos menstruos; quod certè complures sibi ducebant oneri, cum illud honestum ipsis titulum adimeret subtrahendi se ab incommodis illius domicilij, ut proinde non modò id ipsis gratum non accideret, sed parcitatem perpetuò conquererentur, & complures ex illis in deliberationibus re ipsa tum Legati tum Pontifex molestissimos experti fuerint.

8 Præterea, quoniam in partitione considerauimus, potuisse libertatem lædi, aut coactis Patribus ad id agendum quod ipsis opportunum non videretur, aut retentis ne id agerent quod opportunum existimarent, inquiramus, an id ex vno alteròve capite contigerit.

In priori capite suspicionem omnem excludit rerum conditio in Synodo decretarum, cum ibi nec vnicum Fidei dogma, nec vnica disciplinæ lex firmata fuerit in rem Pontificum; plurimæ verò inter leges in ipsorum detrimentum: quare nullum potest concipi commodum, quasi stimulus qui eos moueret, ad quodpiam eorum Decretorum odiosis probrosisque artibus comparandum. Et sanè huiusce rei ne vnum quidem exemplum Suavis vnumquam adducit: aded

3564.

adeò defuit omne illius indicium, & omnis vmbra. Id satis esset defensionem ac firmitatem cunctarum in Synodo sanctionum: sed nolo mihi satis sit; nam etiam si plenæ Concilij efficaciam satis est, plenæ ipsius & Apostolicæ Sedis existimationi non sufficit. Eapropter ad alterum caput expendendum accedamus, nimirum, de sanctionibus per vim impeditis; ac prius de dogmatibus, postea de legibus.

De præpeditis dogmatum definitionibus non nisi duos affert & 10 opponit casus ipse liber Suavis, alterum de mansione, alterum de institutione Episcoporum, quorum utrumque volebant complures diuino iuri tribuere; Pontifex verò studuit ne res declararetur.

De priori: iam ex hac Historia compertum est, quamquam 11 Pius IV. voluisset initio ut omitteretur huiusmodi quæstio, utpote inutilis ad id quod intendebatur, videlicet ad inducendos Episcopos ut residerent, atque ut incerta inter Catholicos, & grauida collateralibus contentiosis; eundem tamen scripsisse, ut ubi sine perturbatione illa prætermitti non possit, liber ei cursus relinqueretur. Et re ipsa duo ex ipsius Legatis propenso in eam definitionem animo erant; quæ ideo confecta non est, quòd Patres præcisè rogati sententiam, maiori ex parte de ea non concordarunt. Postea verò cum visæ sunt tot rixæ ac tot suspiciones eius causâ coortæ, optauit Pius ut sopiretur: & hæc in eo voluntas subinde aucta est. Etenim quamuis tamquam larvæ censerentur detrimenta Sedis Apostolicæ, quæ hinc à nonnullis arguebantur: tamen vulgatis Pontificis sensibus, adhibitisque ab illo studiis ad eius præmissionem, tamquam auctoritati suæ tutiorem, ubi oppositum peractum fuisset, fuisset idcirco diminuta apud Tansalpinos, ac præsertim apud hæreticos, opinio coniunctionis inter Patres & Pontificem, & studiosi illorum animi erga Pontificiam Sedem. Sed tandem ipse Orator Venetus palàm nobis facit, venisse Pontificem in eam sententiam, & arbitrio Synodi reliquisse, ut illam definiret: quod non euenit, solùm quia Patres non conuenere. Eam postea communiter secuti sunt, sicut obseruauimus, Theologi magis addicti Pontificiæ auctoritati; & aliqui Præsules, eius propugnatores, euecti Romæ fuerunt alij ad supremum Senatum, alij etiam ad Solium. Quin vnicum illud, quod per eam definitionem intendebatur, hoc est, mansionis obseruatio, obtentum est curâ studioque Pontificum longè amplius, quàm vquam fautores illius partis sperassent ope instrumenti quod promouebant.

In altero capite de institutione Episcoporum eadem est adhibita 12 moderatio; ac proinde, tametsi à Legatis illud propositum non fuerit,

fuerit, cum tamen à Granatensi delatum esset in medium, itidem ac Decretum mansionis, illi permiserunt ut non semel sententiæ super eo proferrentur. Sed hæc semper euasere discordes de ea parte potestatis Episcoporum spectantis ad iurisdictionem, quam complures ex viris ibi congregatis, & ex sanctis Doctoribus, antiquis ac recentibus, totam agnoscebant in suo quasi fonte in summo Christi Vicario, à quo in Præsules inferiores descenderet. Quapropter sollicito fuit animo Pontifex, ne ob nimiam pacis audiatem Decretum conficeretur ambiguum, & cum occulto semine futuræ seditionis ac belli: sed ut apertis verbis illud tantum pronuntiaretur, de quo Patres conuenirent; ijs, in quibus discordabant, in suo statu relictis: atque ita demum peractum est. Quid ampliùs? amor concordie tantam in Pontifice vim habuit, ut quamquam ex decem partibus nouem conuenirent in confirmando Florentinæ Synodi Decreto, & in statuenda prerogatiua Romani Pontificis supra Concilium; tamen, quoniam pauci quidem Galli cum asseclarum modicissimo numero repugnabant, & Lotharingus eum rogauit ne per id pax turbaretur, ille se flexit ad se priuandum tam præcipuo emolumento. Atque hæc de dogmatibus.

- 13) Quod si de legibus disciplinæ differamus: non modò Pontifices haud difficulter consenserunt ut Patres ea cuncta statuerent quæ ad communem Ecclesiæ statum spectabant; sed eò deueniunt, ut illis, quamuis essent inferiores auctoritate, & suspitionibus obnoxij, facultatem indulerint ad Aulam supremi ipsorum Principis, eiusque Tribunalia reformanda. Quin Pius IV. sæpè Legatis iniunxit, ut hoc ipsum deduceretur in opus, se prius non commonito: iterum atque iterum conquestus est, cum id Præsides non obseruarunt: laudauit quidquid in Sessionibus decretum est, quamuis interdum & improuisum, & expectationi suæ contrarium, & ærario suo suæque Aulæ non mediocriter noxium. Lotharingus Cardinalis, & Archiepiscopus Bracarensis, postquam diu & intimè cum illo egerunt, huiusmodi animum in eo & huiusmodi studium Concilio testificati sunt. Cæsar ad suos Oratores scripsit, à se in exemplari accepto emendationis tunc paratæ, ac postea in Synodo stabilitæ, obtentum iam fuisse ferè quidquid optauerat ut corrigeretur in Ecclesia. Similiter quoque Regibus Hispaniæ ac Lusitaniæ factum est satis. E conuerso, cum actum fuit de aliquo abusu in laicorum potestate corrigendo, cælum tellusque misceri visa sunt; & oportuit ut tunc Legati præualidâ

1564. oratione Patres cohortarentur, quâ illos retraherent ab obfirmato consilio, ne alteram sine altera parte reformarent.

Hæc in Concilio. Quo absoluto, cum Pontifex effecerit ut in 14 Aula ac ditione sua, suisque Tribunalibus illud exciperetur, & obseruaretur; ex opposito, in illis regionibus, quæ morum reparationem enixius efflagitarant, impetrare non potuit ut eadem exciperetur, nisi quantum cognitâ ibi ex aliorum experimento illarum legum utilitate, vna modò, modò altera inducta est, numquam tamen dentibus ad duriores atque austeriores admotis. Quare in hac postrema Historiæ clausula reuocare mihi liber id quod initio scripseram, cum Suauem impugnaui. Vbi affirmat ille, firmam & corroboratam fuisse à Concilio Romanæ Aulæ potentiam in regiones quæ ipsi subiectæ supererant, adeò ut tam firmas radices ea numquam egerit; illic studui eius dictum refellere, obseruans, cum in superioribus Concilij decretum aliquod Romano Pontifici propitium fuisset editum, nihil huiusmodi à Tridentino profectum; quin è contrario varias ibi sanctiones fuisse confectas, Aulæ Romanæ tum auctoritati tum prouentibus perniciosas. Nunc verò animaduerto, me illi iniuriâ contradixisse. Potentia siquidem, & præsertim Ecclesiastica, firmiores radices non habet, quam bonas leges, ac bonos mores in Magistratibus. Firmissima & amplissima facta est accessio auctoritatis ab Ecclesia, Aulaque Romana, ex eo quòd cum antea per plura sæcula *Morum emendatio*, & *Concilium* vocabula essent obiecta Romæ ab exterarum nationum clamoribus, eadem postea euaserunt vocabula, quæ iusto clamore obiectare potest Roma multis exteris nationibus. Quin sicut in aliis commerciis lucro vertitur cum alienum retinetur, iacturæ cum suum non exigitur; Romæ, in communicatione cum Catholicis regionibus, nihil fortem magis minueret, quam si debitum illa non solueret: nihil magis eius opulentiam retinet, quam cum illa debitorem tolerat non soluentem.

F I N I S.

SYLLA.